

อาณาเขต

- ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพฯ
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดราชบุรี

พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีภูเขา มีที่ดอนเฉพาะทางตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอเมืองและอำเภอกำแพงแสนเท่านั้น ส่วนที่ราบลุ่มบริเวณลุ่มน้ำท่าจีน (แม่น้ำนครชัยศรี) ได้แก่ ท้องที่อำเภอนครชัยศรี อำเภอสสามพราน และอำเภอบางเลน เป็นที่อุดมสมบูรณ์ มีการประกอบการเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์

การคมนาคม

ทางรถไฟ มีรถไฟออกจากสถานีรถไฟกรุงเทพฯ และสถานีรถไฟธนบุรีทุกวัน รายละเอียดติดต่อหน่วยบริการเดินทาง การรถไฟแห่งประเทศไทย โทร. 223-7010, 223-7020

ทางรถยนต์ จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางสายเพชรเกษม (ทางหลวงหมายเลข 4) ถึงนครปฐม หรือจะใช้เส้นทางสายใหม่ กรุงเทพฯ-พุทธมณฑล-นครชัยศรี-นครปฐม ก็ได้

บริษัทขนส่ง จำกัด เปิดบริการเดินรถกรุงเทพฯ-นครปฐม ทุกวัน รถออกทุกๆ 10 นาที รายละเอียดติดต่อสอบถามได้ที่ โทร. 435-1200, 434-7192

จังหวัดนครปฐม ตั้งอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง ห่างจากกรุงเทพฯ 58 กิโลเมตร เมืองนครปฐมเดิมตั้งอยู่ริมทะเล เป็นเมืองเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของไทย เจริญรุ่งเรืองมากในสมัยทวารวดี เพราะเป็นราชธานีที่สำคัญ มีหลักฐานเชื่อว่าพุทธศาสนาและอารยธรรมจากอินเดียเผยแพร่เข้ามา ที่นครปฐมเป็นแหล่งแรก นครปฐมจึงเป็นศูนย์กลางของความเจริญ มีชนชาติต่างๆอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาเกิดความแห้งแล้งขึ้นในเมืองนครปฐม เพราะกระแสน้ำที่ไหลผ่านตัวเมืองเปลี่ยนเส้นทาง ประชาชนจึง อพยพไปตั้งหลักแหล่ง อยู่ริมน้ำและสร้างเมืองใหม่ขึ้นชื่อ “นครชัยศรี” หรือ “ศิริชัย” นครปฐมจึงกลายเป็นเมืองร้าง มาหลายร้อยปี จนกระทั่งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะที่ยัง ทรงผนวชได้เสด็จจุดศิวีไปพบพระปฐมเจดีย์เข้า ทรงเห็นว่าเป็น เจดีย์องค์ใหญ่ไม่มีที่ไหนจะเทียบเท่า

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นครองราชย์ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ก่อเจดีย์แบบลังกาครอบเจดีย์องค์เดิมไว้ ทรงปฏิสังขรณ์สิ่งต่าง ๆ ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ให้มีสภาพดี และโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองเจดีย์บูชา เพื่อให้การคมนาคมสะดวกขึ้น ต่อมาถึงรัชกาลที่ 5 ได้เริ่มทำทางรถไฟสายใต้ แต่ตอนนั้น เมืองนครปฐมยังเป็นป่ารกอยู่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองจากตำบลท่านา อำเภอนครชัยศรี มาตั้งที่บริเวณพระปฐมเจดีย์เหมือนที่เคยตั้งมาแล้วในสมัยโบราณ เมืองนครปฐมจึงตั้งอยู่ต่อมาจนตราប់เท่าทุกวันนี้

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวังขึ้นที่ตำบลสนามจันทร์ เป็นที่เสด็จแปรพระราชฐาน และโปรดเกล้าฯ ให้ตัดถนนเพิ่มขึ้นอีกหลายสาย ให้สร้างสะพานใหญ่ข้ามคลองเจดีย์บูชาขึ้น ทรงพระราชทานนามว่า “สะพานเจริญศรัทธา” ต่อมาให้เปลี่ยนชื่อเมืองนครชัยศรีเป็น “นครปฐม” แต่ชื่อมณฑลยังคงเรียกว่า “มณฑลนครชัยศรี” อยู่ จนกระทั่งยุบเลิกในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปัจจุบันนครชัยศรีมีฐานะเป็นอำเภอหนึ่งขึ้นอยู่กับนครปฐม

จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ 2,168.327 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ คือ อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอกำแพงแสน อำเภอนครชัยศรี อำเภอบางเลน อำเภอสสามพราน อำเภอดอนตูม และอำเภอพุทธมณฑล

สถานที่น่าสนใจ อำเภอเมือง

วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นเอกชนิดราชวรมหาวิหาร เป็นที่ประดิษฐานองค์พระปฐมเจดีย์ที่ใหญ่และสูงที่สุดของไทย จังหวัดนครปฐมได้ใช้พระปฐมเจดีย์เป็นตราประจำจังหวัด

พระปฐมเจดีย์ที่เห็นอยู่ในปัจจุบันนี้เป็นองค์ที่สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 เมื่อ พ.ศ.2396 โดยโปรดเกล้าฯให้สร้างครอบองค์เดิมที่ชำรุดหักพังลง การก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อ พ.ศ.2413 มีความสูง 3 เส้น 1 คืบ 10 นิ้ว ฐานวัดโดยรอบได้ 5 เส้น 17 วา 3 คอก ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ทรงบูรณะวัดพระปฐมเจดีย์ให้สง่างามมากขึ้น และถือว่าวัดพระปฐมเจดีย์เป็นวัดประจำรัชกาลที่ 6

พระร่วงโรจนฤทธิ์ ประดิษฐานในซุ้มวิหารทางทิศเหนือหน้าองค์พระปฐมเจดีย์ สร้างในสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งได้พระเศียรพระหัตถ์ และพระบาทมาจากเมืองศรีสัตนาคนหุต จังหวัดสุโขทัยแล้วโปรดเกล้าฯ ให้ช่างทำรูปปั้นขึ้นตั้งประดิษฐานไว้ให้บริบูรณ์เต็มองค์ทำพิธีหล่อที่วัดพระเชตุพนฯ เมื่อ พ.ศ.2456 เป็นพระพุทธรูปยืนปางประทานอภัย เสร็จแล้วอัญเชิญไปประดิษฐานไว้ในซุ้มวิหารด้านเหนือตรงกับบันไดใหญ่และพระราชทานนามว่า พระร่วงโรจนฤทธิ์ ศรีอินทราทิตย์ ธรรมโมภาส มหา วชิราวุธราชบุชนียบพิตร และที่ฐานพระพุทธรูปองค์นี้เป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชวังนครปฐม อยู่ทางทิศตะวันออกติดกับบริเวณพระปฐมเจดีย์ มูลเหตุที่สร้างพระราชวังนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ พราหมานุภาพ ทรงกล่าวไว้ในหนังสือเรื่องตำนานวังเก่าว่า พระราชวังนี้สร้างเนื่องในการปฏิสังขรณ์พระปฐมเจดีย์ด้วยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริว่า พระมหาเจดีย์เป็นสถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างแต่แรกพระพุทธศาสนามา ประดิษฐานในประเทศนี้ แต่ก่อนพระสถูปเจดีย์นั้นร้างกลายเป็นป่าเปลี่ยว แต่ประชาชนยังเลื่อมใสไปบูชาพระปฐมเจดีย์มิได้ขาด จึงทรงพระราชศรัทธาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์พระปฐมเจดีย์ทั่วบริเวณ และโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองมหาสวัสดิ์ คลองเจดีย์บูชา

ให้การคมนาคมระหว่างกรุงเทพฯ และนครปฐมสะดวกขึ้นถึงกระนั้นการที่ไปมาระหว่างกรุงเทพฯ กับนครปฐมในสมัยนั้นต้องค้างคืนกลางทางหนึ่งคืนจึงถึง จำเป็นต้องสร้างที่ประทับแรมขึ้นที่พระปฐมเจดีย์ จึงโปรดฯให้สร้างพระราชวังขึ้นที่บริเวณพระปฐมเจดีย์ ทำนองเดียวกับพระราชวัง ซึ่งพระมหากษัตริย์ครั้งกรุงศรีอยุธยาทรงสร้างที่ริมบริเวณพระพุทธบาทและทรงพระราชทานนามว่า **“พระนครปฐม”**

เนินวัดพระงาม เนินนี้อยู่ที่วัดพระงาม ตำบลนครปฐม ห่างจากพระปฐมเจดีย์ไปเล็กน้อย เป็นซากพระเจดีย์ที่มีขนาดใหญ่ วัดหนึ่งในสมัยทวารวดีเช่นเดียวกับองค์พระปฐมเจดีย์เพราะโบราณวัตถุที่ขุดค้นพบในบริเวณนี้ล้วนแต่เป็นของเก่าแก่ฝีมือสมัยทวารวดีทั้งสิ้น เช่นเดียวกันกับที่ขุดได้ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ มีพระพุทธรูปศิลาหักพัง พระเสมาธรรมจักร กวางหมอบ พระพุทธรูปสัมฤทธิ์ พระพิมพ์ดินเผา เฉพาะที่ขุดได้ในบริเวณนี้มีมืองามมากยากจะหาที่อื่นเทียบได้ ปัจจุบันเก็บไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหลายองค์ และที่แตกหักเก็บไว้ที่องค์พระปฐมเจดีย์เป็นอันมาก ที่เรียกว่าวัดพระงามนั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ พราหมานุภาพ ทรงอธิบายว่า เพราะพระพุทธรูปดินเผาที่ขุดได้จากบริเวณวัดนี้งามเป็นเลิศนั่นเอง

พระราชวังสนามจันทร์ ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ไปทางทิศตะวันตก ราว 2 กิโลเมตร มีพื้นที่ 888 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวา พระราชวังแห่งนี้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น ตั้งแต่ยังทรงดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งมีมูลเหตุจงใจมาจากการบูรณะปฏิสังขรณ์องค์พระปฐมเจดีย์ที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพอพระราชหฤทัยเมื่อนครปฐมเป็นอย่างยิ่งทรงเห็นว่าเป็นเมืองที่เหมาะสมสำหรับประทับพักผ่อนเนื่องจากมีภูมิประเทศงามร่มเย็น ดังที่ได้ทรงไว้ในลายพระหัตถ์เรื่องการแก้ไขวิหารหลวงตอนหนึ่งว่า

“ในรัชกาลที่ 5 ฉันได้ออกไปพักอยู่ที่เมืองนครปฐมบ่อย ๆ จึงได้ใฝ่ใจในองค์พระนั้นมากแต่นั้นมา”

เมื่อครั้งยังดำรงพระยศเป็นพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร และยังไม่ได้สร้างพระราชวังสนามจันทร์ เวลาเสด็จนครปฐมมักจะประทับที่พลับพลาชั่วคราวในดงไผ่บริเวณมหาวิทยาลัยศิลปากรปัจจุบัน หรือมิฉะนั้นก็จะประทับที่พระตำหนักบังกะไล ซึ่งอยู่ตรงมุมถนนขวาพระใกล้กับสถานีตำรวจ ซึ่งปัจจุบันพระตำหนักหลังนี้ได้รื้อลงหมดแล้ว พระองค์โปรดการทรงม้าพระที่นั่งสำรวจท้องที่เป็นอย่างมาก บางครั้งก็เสด็จไปที่ตำบลวัดทุ่งพระเมรุ แต่ส่วนใหญ่โปรดเสด็จไปที่บริเวณพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งแต่เดิมเป็นที่ของชาวบ้านปลูกพืชไร่และพืชล้มลุก เช่นกล้วย สับปะรด ไม้มากมาย สลับกับทุ่งหญ้ากร้อและป่าไผ่ขึ้นเป็นดงทรงพอพระราชหฤทัยมาก เห็นว่าเป็นสถานที่เหมาะสมจะสร้างเป็นที่ประทับถาวรในการเสด็จฯ แปรพระราชฐาน จึงรับสั่งขอซื้อ

จากชาวบ้านเจ้าของที่โดยใช้เงินจากพระคลังข้างที่ทั้งสิ้น

พระราชประสงค์ในการซื้อที่ดินจำนวนมากมาเพื่อสร้างพระราชวังสนามจันทร์ครั้งนี้มิใช่จะเห็นแก่ความสุขสบายส่วนพระองค์ ในการเสด็จแปรพระราชฐานเท่านั้น แต่เพราะทรงมีพระราชดำริที่ลึกซึ้ง นั่นก็คือ ทรงเห็นว่านครปฐมเป็นเมืองที่มีชัยภูมิเหมาะสมสำหรับด้านทานข้าศึกซึ่งจะยกเข้ามาทางน้ำได้อย่างดีด้วยทรงจดจำเหตุการณ์ เมื่อ ร.ศ.112 ที่ฝรั่งเศสนำเรือรบเข้ามาปิดปากอ่าวไทยได้ และไม่ต้องการที่จะให้ประเทศไทยตกอยู่ในสภาพดังกล่าว จึงตั้งพระทัยที่จะสร้างพระราชวังสนามจันทร์ไว้สำหรับเป็นเมืองหลวงที่สองเมื่อประเทศชาติประสบปัญหาวิกฤติ

พระราชวังสนามจันทร์ เริ่มสร้างในปี พ.ศ.2450 มีหลวงพิทักษ์มานพ (น้อย ศิลป์) ซึ่งต่อมาได้เลื่อนยศเป็นพระยาศิลป์ประสิทธิ์ เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างพระที่นั่งซึ่งสร้างแล้วเสร็จ และพระราชทานนามตามประกาศลงวันที่ 27 สิงหาคม 2454 มีเพียง 2 พระที่นั่ง ได้แก่ พระที่นั่งพิมานปฐมและพระที่นั่งอภิรมย์ฤดี ต่อมาจึงสร้างเพิ่มเติมจนเสร็จสมบูรณ์ตามพระราชวังแต่เก่าก่อนดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทำพิธียกพระมหาเศวตฉัตรขึ้นประดิษฐานเหนือพระแท่นรัตนสิงหาศน์ ภายในพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2466 เวลา 4 นาฬิกา 47 นาที 51 วินาที

พระราชวังสนามจันทร์ เปิดให้เข้าชมเฉพาะ วันอังคาร พุธ ศุกร์-เสาร์ เวลา 9.00-16.00 น. มีอาณาเขตกว้างขวางประกอบด้วยสนามใหญ่อยู่กลาง มีถนนโอบเป็นวงโดยรอบและมีคูน้ำล้อมอยู่ชั้นนอก ส่วนพระที่นั่งต่างๆ นั้นรวมกันอยู่ส่วนกลางของพระราชวังเท่าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่

พระที่นั่งพิมานปฐม เป็นพระที่นั่งองค์แรกที่สร้างขึ้นในพระราชวังสนามจันทร์อาคารก่ออิฐถือปูน เป็นตึก 2 ชั้นแบบตะวันตก ทรงใช้เป็นที่พักตั้งแต่ยังไม่ได้เสด็จขึ้นครองราชย์ห้องต่างๆ บนพระที่นั่งได้แก่ ห้องบรรทม ห้องทรง ห้องเสวย ห้องภาษา ฯลฯ และในพระที่นั่งพิมานปฐมนี้เองที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ประทับทอดพระเนตรเห็นปาฏิหาริย์ขององค์พระปฐมเจดีย์บนแท่นไม้สักมีขนาด 2 เมตร ชื่อว่า “พระที่นั่งปาฏิหาริย์ทัศไนย” ขณะนี้ทางการได้รื้อนำไปตั้งไว้หน้าพระที่นั่งพุทธไสยาสน์ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ส่วนพระที่นั่งพิมานปฐมนั้น ในปัจจุบันใช้เป็นส่วนหนึ่งของศาลากลางจังหวัดนครปฐม

พระที่นั่งอภิรมย์ฤดี เป็นตึก 2 ชั้น อยู่ด้านใต้ของพระที่นั่งพิมานปฐม ขณะนี้ใช้เป็นที่ทำการของศาลากลางจังหวัดนครปฐม

พระที่นั่งวัชรรมยา เป็นตึก 2 ชั้น สร้างงดงามมากด้วยสถาปัตยกรรมแบบไทย หลังคาซ้อนเช่นยอดปราสาท มุงด้วยกระเบื้องเคลือบสีดงาม มีช่อฟ้าใบระกา นาคสะดุ้ง หางหงส์

ครบถ้วน พระที่นั่งองค์นี้ใช้เป็นที่บรรทมเมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้ว ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของศาลากลางจังหวัด

พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ เป็นศาลาโถงรูปทรงไทยใหญ่ กว้างขวาง ยกสูงจากพื้นดินประมาณหนึ่งเมตร และมีอัฒจันทร์ลง 2 ข้าง พระที่นั่งองค์นี้อยู่ถัดจากพระที่นั่งวัชรรมยาเชื่อมต่อกันด้วยพระทวาร แต่เดิมใช้เป็นห้องพระโรงเวลาเสด็จออกขุนนางรวมทั้งเป็นที่ประชุมข้าราชการและเหล่าเสนา นอกจากนั้นยังใช้เป็นโรงละครสำหรับแสดงโขนอีกด้วย ที่มีลักษณะพิเศษก็คือ ตัวแสดงจะออกมาปรากฏกายภายนอกจากบนเฉลียงถึง 3 ด้าน มิใช่แสดงอยู่เพียงบนเวทีโรงละครที่มีลักษณะดังกล่าวมีอีก 2 แห่ง คือโรงละครสวนมิสกวันและที่หอประชุมโรงเรียนวชิราวุธ ปัจจุบันพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ใช้เป็นหอประชุมของจังหวัดนครปฐมหรือใช้ในพิธีต่าง ๆ ของทางราชการ

พระตำหนักชาลิมงคลอาสน์ อยู่ถัดไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นตึก 2 ชั้น แบบตะวันตกทาสี ไข่ไก่ หลังคามุงกระเบื้องสีแดง พระตำหนักหลังนี้ใช้เป็นที่ประทับเวลาเสด็จเข้าประจำกองหรือในกิจพิธีเกี่ยวกับเสด็จ

พระตำหนักมารีราชรัตนบัลลังก์ เป็นเรือนไม้ 2 ชั้น ทาสีแดงอยู่คนละฝั่งกับพระที่นั่งชาลิมงคลอาสน์ พระตำหนักทั้งสองนี้เชื่อมติดต่อกันด้วยทางเดินมีลักษณะคล้ายสะพานแต่มีหลังคามีฝา และหน้าต่างทอดยาวจากชั้นบน

พระตำหนักทับแก้ว เป็นตึกหลังเล็กซึ่งเคยเป็นที่ประทับในฤดูหนาว ปัจจุบันได้ปรับปรุงและตกแต่งสวยงาม ใช้เป็นบ้านพักของปลัดจังหวัดนครปฐม ภายในอาคารยังมีเตาผิงสำหรับให้ความอบอุ่น และมีภาพเขียนชาวดำของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว บนแผ่นหินอ่อนสีขาวที่ผนังห้องหนึ่งที่ดินบริเวณเบื้องหลังทับแก้วประมาณ 450 ไร่ ได้กลายเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยศิลปากร

พระตำหนักทับขวัญ เป็นเรือนไม้สักแบบหลังคามุงจาก อยู่ตรงข้ามกับทับแก้วคนละฝั่งถนน ห่างจากพระตำหนักมารีราชรัตนบัลลังก์ไปเล็กน้อยเรือนไม้หลังนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อรักษาศิลปะไทยโบราณไว้ นอกจากนี้ยังใช้สำหรับบำเพ็ญกุศล และบางครั้งก็จัดให้มีการแสดงของไทยเดิม

เทวาลัยคเณศวร์ หรือบางที่เรียกกันว่าศาลพระพิฆเนศวร์ สร้างขึ้นให้เป็นที่สถิตของพระคเณศวร์ ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งศิลปะ ศาลนี้ตั้งอยู่กลางสนามใหญ่หน้าพระที่นั่ง

นับเป็นศูนย์กลางของพระราชวังสนามจันทร์มีผู้ศรัทธานับถือกันมากจนเป็นสัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์ของพระราชวังสนามจันทร์

อนุสาวรีย์ย่าเหล เป็นรูปหล่อด้วยโลหะขนาดเท่าตัวจริงของสุนัข ซึ่งมีความผูกพันใกล้ชิดกับพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นอย่างมาก ย่าเหลเป็นสุนัขพันธุ์ทางเกิดในเรือนจำจังหวัดนครปฐม พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพบเข้าเมื่อครั้งเสด็จ ทววจเรือนจำ จึงนับว่าเป็นโชคของย่าเหลที่ทรงพอพระราชหฤทัย และทรงเอาย่าเหลมาเลี้ยงไว้ในราชสำนัก ย่าเหลเป็นสุนัขที่เฉลียวฉลาดและจงรักภักดีต่อพระองค์ท่านจนเป็นที่โปรดปรานมาก เป็นเหตุให้มีผู้ฉ้อฉลขโมยและถูกยิงตายในที่สุด พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโศกเศร้าอาลัยย่าเหลมาก โปรดเกล้าฯ ให้หล่อรูปย่าเหลด้วยทองแดงตั้งไว้หน้าพระตำหนักชาลิมมคลออาสน์ และทรงพระราชนิพนธ์กลอนไว้อาลัยย่าเหลไว้ที่แท่นใต้รูปปั้นด้วย

นอกจากนี้แล้ว ภายในพระราชวังสนามจันทร์ยังมีบ้านพักข้าราชการทั้งฝ่ายหน้า และฝ่ายในที่ตามเสด็จเสมอในครั้งก่อน บ้านพักเหล่านี้บางหลัง ก็ชำรุดทรุดโทรม แต่หลายหลังยังอยู่ในสภาพดีที่เห็นได้ก็คือ บ้านพักเจ้าพระยารามราฆพ ผู้สำเร็จราชการมหาดเล็กซึ่งครั้งนั้น เรียกว่า “ทับเจริญ” ปัจจุบันนี้ได้ใช้เป็นสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครปฐม

พระราชวังสนามจันทร์ เป็นสถานที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดมากเป็นพิเศษจะเห็นได้จากการที่เสด็จ แปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระราชวังแห่งนี้อยู่เนืองๆ โดยเสด็จแปรพระราชฐานให้ตรงกับฤดูกาลซ่อมรถของพวกเสือป่า พระองค์จึงทรงถือโอกาสออกตรวจตราและบัญชาการซ่อมรถของเหล่าเสือป่าด้วยพระองค์เองเสมอ ปัจจุบันก็ยังมียาคารซึ่งปลูกสร้างขึ้น เพื่อกิจการของเสือป่าเหลืออยู่ให้เห็นเช่นอาคารที่พักของเสือป่าม้าหลวง และเสือป่าพรานหลวงกับโรงพยาบาลเสือป่า เป็นต้น

พระราชวังเดิม เมืองนครปฐมเคยเป็นเมืองที่มีพระมหากษัตริย์ครอบครองมาแต่โบราณกาล แต่ปราสาทราชวังในครั้งนั้นสร้างด้วยไม้ถูกทอดทิ้งให้รกร้างมาเป็นเวลานาน จึงผุพังเหลือแต่ซาก จนกระทั่ง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า

เจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวังขึ้นใหม่เมื่อ พ.ศ. 2454

ร่องรอยพอจะสันนิษฐานได้ คือ ทรงบ้านเนินปราสาทอันเป็นที่ตั้งพระราชวังสนามจันทร์ ปัจจุบันนี้มีเนินดินและลำคูล้อมรอบตามหนังสือเรื่องพระปฐมเจดีย์ฉบับเก่าของเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ขำ นุนาค) ว่าพระที่นั่งองค์เก่ามีฐานปราสาท และท้องพระโรงมีโบสถ์พราหมณ์ สระน้ำ กำแพงชั้นในและชั้นนอกก็ยังมีเหลืออยู่บ้าง แต่พวกจีนที่ไปตั้งทำไร่ รื้อทำลายเสียหายไปมาก

นอกจากนี้ยังมีเนินดิน ซากโบราณเกี่ยวกับโบสถ์พราหมณ์ และลายกนกปูนปั้นเหลือเป็นพยานอยู่จนกระทั่งทุกวันนี้ ลักษณะลวดลายและมีมือคู่จะเป็นของเก่า ของเหล่านี้ล้วนแต่ใช้ศิลาแลงเป็นแกนและพวกปูนประกอบอีกชั้นหนึ่ง

มีสระใหญ่อีกแห่งหนึ่งอยู่ใกล้ๆ กับเนินดินที่กล่าวนี้เรียกว่า “สระน้ำจันทร์” กล่าวกันว่าเป็นที่ขังน้ำจืดคล้ายกันกับน้ำในทะเลชุบศร เมืองลพบุรี ปัจจุบันนี้สระน้ำตื้นเขินเสียหมดแล้วชื่อของสระน้ำเป็นต้นคำที่ทำให้เรียกชื่อตำบลว่าตำบลสระน้ำจันทร์ มาแต่โบราณ จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวังขึ้นจึงได้ทรงเปลี่ยนชื่อใหม่เรียกตามพระราชวังว่า “ตำบลสนามจันทร์” จากเรื่องราวดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า เมืองนครปฐมเดิมคงจะใหญ่โตมาก เพราะบริเวณพระราชวังอยู่ห่างจากพระเจดีย์องค์เดิม ซึ่งเป็นศูนย์กลางของตัวเมืองเกือบ 2 กิโลเมตร

วัดพระเมรุ เป็นซากวัดร้างไม่มีผู้ใดปฏิบัติสังฆกรรมตั้งอยู่ที่สวนอนันตอุทยาน ตำบลห้วยจรเข้มะ ห่างจากพระปฐมเจดีย์ไปทางทิศใต้ไม่กี่กิโลเมตรสันนิษฐานว่า สร้างตั้งแต่สมัยทวารวดีมีอายุเท่ากับพระปฐมเจดีย์เดิม ซึ่งไม่น้อยกว่า 1,000 ปีขึ้นไป แต่เวลานี้ไม่มีซากสิ่งอื่นหลงเหลืออยู่ คงมีแต่ซากเนินใหญ่ปรากฏอยู่เนินหนึ่ง กรมศิลปากรได้ร่วมมือกับนักโบราณคดีฝรั่งเศสทำการขุดค้น เมื่อ พ.ศ. 2481 จากรูปทรงสันนิษฐานที่ขุดพบครั้งนี้สันนิษฐานว่าเป็นพระเจดีย์องค์เดิมที่มาก่อนชั้นๆ ย่อมุมขึ้นไปสูงมากเพราะซากฐานที่หักพังเหลืออยู่ในขณะทำการขุดสูงถึง 12 เมตร มีซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปศิลาปางห้อยพระบาทประจำ 4 ทิศ ได้อัญเชิญมาประดิษฐานไว้เป็นพระประธานในพระอุโบสถวัดพระปฐมเจดีย์ 1 องค์ คือ องค์ที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน

อนึ่ง ในสมัยรัชกาลที่ 6 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาวิภาวดีรังสิตได้นำ พระบาท ขนาดโตมาไว้ตรง ชั้นนอก พระระเบียงองค์พระปฐมเจดีย์ 2 คู่ ซึ่งได้มาจากวัดพระเมรุเช่นกัน สิ่งที่พบในบริเวณวัดพระเมรุมีพระพุทธรูปสัมฤทธิ์ พระกร พระเพล่า พระหัตถ์ของพระพุทธรูปศิลาปางเทพยักษ์ เทพสิงห์ดอกบัวตลอดจนลวดลายประดับองค์พระเจดีย์ที่หักพังลงมากมาย นำไปไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบาง

พระประโทนเจดีย์ เป็นปูชนียสถานที่เก่าแก่และใหญ่โตเป็นที่สองรองจากพระปฐมเจดีย์ ตั้งอยู่ที่วัดประโทนริมถนนเพชรเกษม ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ไปทางทิศตะวันออก

ประมาณ 5 กิโลเมตร ถือกันว่าเป็นที่บรรจุพระนันทของที่ใช้ดวงพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า เดิมเป็นเจดีย์เก่าแก่และได้ปฏิสังขรณ์ใหม่ในรัชกาลที่ 4 โบราณวัตถุที่ขุดพบในบริเวณนี้มีหลายอย่างเช่น พระพุทธรูป ลูกประคำ พระพิมพ์ดินเผา สมัยทวารวดี นอกจากนี้ขุดพบครุฑโลหะสัมฤทธิ์ขนาดใหญ่อีกด้วย

เนินธรรมศาลา อยู่ที่วัดธรรมศาลา ตำบลธรรมศาลา ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ไปทางตะวันออกประมาณ 6 กิโลเมตร อยู่ทางด้านใต้ของถนนสายเพชรเกษม เป็นโบราณสถานเก่าแก่อีกแห่งหนึ่ง มีลักษณะคล้ายกับวัดพระเมรุก่อนทำการขุดค้น เนินนี้ยังมีได้ทำการขุดค้นเช่นเดียวกับเนินวัดพระงาม เพราะมีสิ่งสร้างอยู่บนเนิน และปัจจุบันที่ตั้งธรรมศาลา

เนินพระหรือเนินยายหอม อยู่ที่ตำบลดอนยายหอม จากจังหวัดนครปฐมไปตามถนนเพชรเกษมสู่กรุงเทพฯ ประมาณ 5 กิโลเมตร จะมีแยกเลี้ยวขวาเข้าถนนเศรษฐสุกิจ 2 (บ้านแพ้วดอนยายหอม) ประมาณ 9 กิโลเมตร จะถึงเนินพระหรือเนินยายหอม ซึ่งอยู่ทางฝั่งซ้ายของถนนลึกเข้าไปประมาณ 150 เมตร กลางทุ่งนาใกล้กับถนนสายนครปฐม อำเภอบ้านแพ้ว เป็นโบราณสถานเก่าแก่เมื่อ พ.ศ.2479 พระธรรมวาทิตคณาจารย์ (หลวงพ่อเงิน) เจ้าอาวาสวัดดอนยายหอม ได้ขุดเอาอิฐที่หักพังแถวชานเนินไปสร้างพระอุโบสถ เมื่อขุดลึกลงไปเล็กน้อยก็พบศิลาเหลี่ยมเขียวสองต้น สูงประมาณ 4 เมตร มีลายจำหลักที่ปลายเสา คล้ายกับเสาประตูสัญลักษณ์เจดีย์ของพระเจ้าอโศกมหาราชกับทวารวดี 1 องค์ พระเสมาธรรมจักรทำด้วยหินแต่หักพัง เสาศิลาต้นตอนบนง่ามสำหรับวางพระเสมาธรรมจักร เป็นแบบเดียวกับที่พบในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์วัดพระงาม วัดพระประโทน และแบบพระราชวังสนามจันทร์ เสาศิลานี้เวลานี้อยู่ที่วัดดอนยายหอม ส่วนทวารวดีกับพระพุทธรูปส่งไปเก็บไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจากโบราณวัตถุที่พบเหล่านี้เป็นหลักฐานยืนยันว่าเดิมบริเวณนี้เป็นวัดเก่าและตัวเนินคงจะเป็นฐานเจดีย์ขนาดใหญ่อยู่ภายในบริเวณวัด ตั้งแต่สมัยทวารวดีหรือก่อนนั้นมีอายุกว่า 1,000 ปีมาแล้ว ถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และสำคัญ

อำเภอกำแพงแสน

เมืองกำแพงแสน เป็นเมืองโบราณเก่าแก่อยู่ทางทิศเหนือ ห่างจากตัวเมืองประมาณ 20 กิโลเมตร มีถนนตัดไปถึงซากกำแพงดิน คูเมืองยังอยู่ชัดเจนมีผู้ขุดพบพระพุทธรูปและสิ่งก่อสร้างหลายชิ้นเป็นแบบทวารวดีทั้งสิ้น แต่ฝีมือไม่ประณีตเหมือนที่ขุดได้ที่เมืองนครปฐม

อำเภอบางเลน

หมู่บ้านไทยโซ่ง ตั้งอยู่ที่บ้านเกาะแรด ตำบลบางปลา อยู่ห่างจากอำเภอบางเลนมาทิศใต้ ตามถนนสายบางเลน-ดอนตูม ประมาณ 9 กิโลเมตร เชื้อสายไทยโซ่ง หรือไทยทรงดำ (เนื่องจากชาวไทยโซ่งชอบใช้เครื่องแต่งกายสีดำ) หรือลายโซ่ง อพยพมาจากบ้านหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีวัฒนธรรมและประเพณีของตนเอง นอกจากนั้นภายในหมู่บ้านมีหัตถกรรมที่น่าสนใจ ได้แก่ การทอผ้า และเครื่องจักสานต่าง ๆ

อำเภอสามปราน

วัดไร่ขิง ตั้งอยู่ที่อำเภอสามปรานห่างจากกรุงเทพฯ 32 กิโลเมตร มีทางเข้า 3 ทาง คือ ทางแยกหน้าสถานีตำรวจโพธิ์แก้ว ทางแยกหน้าสวนสามพราน และทางแยกพุทธมณฑลสาย 5 วัดไร่ขิงเป็นวัดราษฎร์ สร้างเมื่อ พ.ศ.2334 โดยสมเด็จพระพุฒาจารย์ (พุก) เรียกชื่อวัดตามชื่อตำบล เมื่อสร้างเสร็จแล้วได้อัญเชิญพระพุทธรูปจากวัดศาลาปูนมาประดิษฐานไว้ที่วัดไร่ขิงด้วย ปัจจุบันชาวบ้านเรียกกันว่า "หลวงพ่อดาวไร่ขิง" เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยหน้าตักกว้าง 4 ศอก 2 นิ้วเศษ สูง 4 ศอก 16 นิ้วเศษ พุทธลักษณะเป็นสมัยเชียงแสน สันนิษฐานว่าเป็นฝีมือช่างสมัยไทยล้านนาและล้านช้าง ตามตำนานเล่าว่าลอยน้ำมาและอัญเชิญขึ้นไว้ที่วัดศาลาปูน

วัดไร่ขิงนี้ สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงพระราชทานนามให้ว่า วัดมงคลจินดาราม (ไร่ขิง) แต่ชาวบ้านเรียกกันเต็มๆว่าวัดมงคลจินดารามไร่ขิง จนกระทั่งเหลือแต่ชื่อวัดไร่ขิงไปในที่สุด

วัดไร่ขิง เป็นวัดที่พุทธศาสนิกชนรู้จักกันดี นิยมเดินทางไปนมัสการหลวงพ่อดาวไร่ขิงกันอยู่เสมอ ทุกวันอาทิตย์จะมีตลาดนัดอาหารและผลไม้จำหน่ายหน้าวัด และที่บริเวณริมแม่น้ำหน้าโบสถ์ จะมีชาวสวนพายเรือนำผลไม้มาขาย และบริเวณริมแม่น้ำหน้าโบสถ์นี้เป็นเขตอภัยทาน ร่มรื่น มีปลาสวยตัวโตนับพันอาศัยอยู่นักท่องเที่ยวสามารถซื้อขนมปังเลี้ยงปลาได้ และยังมีกัยเตี่ยวเรือ (หมี) รสเลิศขายทุกวัน

นอกจากนี้ยังมีพิพิธภัณฑสถานของเก่า รวบรวมของเก่า เช่นถ้วยชาม หนังสือเก่า ซึ่งชาวบ้านนำมาถวายวัดจัดแสดงไว้

ในระหว่างวันขึ้น 13 ค่ำ ถึงแรม 3 ค่ำเดือน 5 ของทุกปี ทางวัดไร่ขิงจะจัดงานนมัสการหลวงพ่อดำไร่ขิงขึ้น มีการออกร้านและมหรสพมากมาย

สวนสามพราน เป็นสถานที่พักผ่อนตั้งอยู่ริมถนนเพชรเกษม ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 32 กิโลเมตร อยู่ติดแม่น้ำนครชัยศรี มีเนื้อที่ 137.5 ไร่ ภายในจัดแต่งเป็นสวนดอกไม้มีนานาชนิด หมู่บ้านไทย และบางส่วนเป็นโรงแรม ที่พัก และสนามกอล์ฟ นอกจากนี้ยังมีการแสดงพื้นบ้านให้ชมในช่วงบ่ายเป็นประจำทุกวัน สวนสามพรานเปิดให้เข้าชมตั้งแต่เวลา 8.00-18.00น. ค่าบัตรผ่านประตูผู้ใหญ่ 10 บาท เด็ก 5 บาท ค่าบัตรผ่านประตูรวมค่าเข้าชมการแสดงต่าง ๆ คนละ 220 บาท ติดต่อขอทราบรายละเอียดได้ที่ โทร. 295-3261-4

ลานแสดงช้างและฟาร์มจระเข้สามพราน ตั้งอยู่ริมถนนเพชรเกษมกิโลเมตรที่ 31 ห่างจากสวนสามพราน 1กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 62 ไร่ เป็นสวนสัตว์นานาชาติ มีการแสดงโชว์ของช้างและการจับจระเข้ เปิดให้เข้าชมเวลา 8.30-17.30 น. ค่าเข้าชมคนละ 220 บาท ติดต่อขอทราบรายละเอียดได้ที่ โทร. 284-1873, 294-5211, 284-0273

การแสดงจระเข้เริ่มเวลา 12.45, 14.20 น. (วันจันทร์เสาร์) วันหยุดราชการเพิ่มรอบ 10.30 น.

การแสดงมายากลเริ่มเวลา 13.15, 15.30 น.(วันจันทร์เสาร์) วันหยุดราชการเพิ่มรอบ 11.00 น.

การแสดงช้างเริ่มเวลา 13.45, 15.30 น. (วันจันทร์เสาร์) วันหยุดราชการเพิ่มรอบ 11.30 น.

พุทธมณฑล เป็นสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา ตั้งอยู่ที่ตำบลศาลายา อำเภอนครชัยศรี และตำบลบางระทึ อำเภอดำรงวิทยาราม มีพื้นที่ 2,500 ไร่ จากกรุงเทพฯไปตามถนนเพชรเกษม ถึงกิโลเมตรที่ 22 เลี้ยวขวาตามถนนพุทธมณฑลสาย 4 ประมาณ 8 กิโลเมตร หรือเดินทางไปตามถนนสายปิ่นเกล้าพุทธมณฑล ระยะทาง 19 กิโลเมตร พุทธมณฑลเป็นสถานที่ซึ่งรัฐบาลและประชาชนชาวไทยร่วมใจกันจัดสร้างขึ้นในปี พ.ศ.2500 เนื่องในโอกาสที่พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาได้ถึง 2,500 ปี บริเวณจุดศูนย์กลางของพุทธมณฑลเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางลีลา ซึ่งเป็นพระประธานของพุทธมณฑลมีความสูง 2,500 กระเบียด (ประมาณ 13.75 เมตร) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานนามว่า “พระศรีศากยทศพลญาณประธานพุทธมณฑลสุทรรศน์” รอบองค์พระประธานเป็นสถานที่จำลองของสังเวชนียสถาน 4 ตำบล คือ ตำบลอันเป็นที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา และเสด็จดับขันธปรินิพพาน นอกจากนี้ยังมีศาสนสถานที่สำคัญอื่น ๆ ได้แก่ พระวิหารพุทธมณฑล ตำหนักสมเด็จพระสังฆราช และที่พำนักสงฆ์อาคันตุกะ หอสมุดพิพิธภัณฑสถาน หอกลอง และสวนพันธุ์ไม้ต่างๆ ผู้ที่จะเข้าชมเป็นหมู่คณะโปรดแจ้งความจำนงได้ที่ ฝ่ายประชาสัมพันธ์พุทธมณฑล

พุทธมณฑล ศาลายา นครปฐม 73170

ฟาร์มกล้วยไม้เอ็มแอนด์ดับเบิลยู ตั้งอยู่ถนนพุทธมณฑลสาย 5 ตำบลไร่ขิง บริษัทเอ็มแอนด์ดับเบิลยูเป็นผู้ส่งออกกล้วยไม้รายใหญ่รายหนึ่งของจังหวัดนครปฐม นักท่องเที่ยวสามารถชมกระบวนการเพาะเลี้ยงกล้วยไม้ การบรรจุหีบห่อก่อนส่งออกยังต่างประเทศ ค่าเข้าชม 40 บาทต่อคน ติดต่อขอทราบรายละเอียดได้ที่ โทร. (034) 321166, 321175

สวนศิลปะ มิเชียม ยิบอินซอย ตั้งอยู่เลขที่ 38/9 ถนนพุทธมณฑลสาย 7 ทางเข้าอยู่ตรงข้ามโรงเรียน ภปร. เข้าไปราว 1 กิโลเมตร เป็นที่รวบรวมประติมากรรมของคุณมิเชียม ยิบอินซอย เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและจัดสร้าง สวนนิทรรศการชั่วคราวในรูปของหอศิลปะ และสวนศิลปะกลางแจ้ง เพื่อให้การสนับสนุนศิลปิน ซึ่งต้องการเผยแพร่ผลงานของตนเปิดให้เข้าชมปีละครั้ง คือ วันที่ 19 สิงหาคม เท่านั้น รายละเอียดเพิ่มเติมติดต่อคุณเยาวดี โทร. 286-8322 หรือ (034) 213792

อำเภอ นครชัยศรี

อำเภอ นครชัยศรี ดินแดนแห่งส้มโอหวาน ข้าวสารขาว ลูกสาวสวย เอกลักษณ์เหล่านี้แม้จะมีมานานแต่ก็ยังคงความเด่นอันเป็นลักษณะเฉพาะไว้ได้ที่นครชัยศรี นอกจากจะมีส้มโอและข้าวสารแล้ว ปัจจุบันยังมีไร่ถั่วและโรงงานทำเหล้าถั่วซึ่งยินดีเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมกิจการของโรงงานได้โดยติดต่อทางจดหมายถึงบริษัทประมวลผลจำกัด อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 73120 หรือโทร. (034) 331787, 331954 การท่องเที่ยวที่น่าสนใจในเขตอำเภอ นครชัยศรี ได้แก่ การล่องเรือเที่ยวในแม่น้ำนครชัยศรี (แม่น้ำท่าจีน)

จุดแรกที่ทำเรือสามพราน (ปลายทางรถเมย์ บขส. กรุงเทพฯ สามพราน) มีเรือเมย์รับส่งคนโดยสารระหว่างท่าเรือสามพรานถึงวัดนักบุญเปโตร หรือ วัดโรมัน ในวันศุกร์ - เสาร์ - อาทิตย์ บริเวณหน้าวัดโรมันจะมีพ่อค้า แม่ค้า ชาวสวน นำของมาขายที่ตลาดนัด น่าชมมาก

จุดที่สอง จากท่าเรือหน้าอำเภอ นครชัยศรี เช่น เรือไปชมฟาร์มกุ่ม สวนส้ม ได้ทุกวัน ใช้เวลาล่องเรือประมาณ 1-2 ชั่วโมง

พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย ตั้งอยู่เลขที่ 43/2 หมู่ 1 ถนน ปิ่นเกล้า-นครชัยศรี กิโลเมตรที่ 31 ตำบลขุนแก้ว อำเภอนครชัยศรี เป็นสถานที่จัดแสดงหุ่นขี้ผึ้งไฟเบอร์กลาส ซึ่งเป็นผลงานสร้างสรรค์ของกลุ่มศิลปินไทยโดยมีวัตถุประสงค์ในอันที่จะส่งเสริมเผยแพร่ และอนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมประเพณีของไทย ประกอบด้วย หุ่นชุดต่างๆ ได้แก่ ชุดพระอริยสงฆ์ ชุดพระบรมรูป พระมหากษัตริย์ ราชวงศ์จักรี และชุดมุมหนึ่งของชีวิต เป็นต้น

เปิดบริการทุกวันไม่เว้นวันหยุด (จันทร์-ศุกร์ เปิดเวลา 9.00-17.30 น. ส่วนวันเสาร์อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เปิดเวลา 8.30-18.00 น.) ค่าเข้าชม คนไทย 50 บาท เด็ก 10 บาท ชาวต่างประเทศ 200 บาท สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร.(034) 332-109

อุทยานปลา ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยพลูจะมีปลา มาอยู่รวมกันโดยธรรมชาติได้แก่ ปลาสร้อย ปลาเทโพ ปลาตะเพียน ปลาหางแดง ซึ่งอยู่ในแม่น้ำท่าจีน อุทยานปลาอยู่ห่างจาก ทางแยกเข้าที่ทำการอำเภอนครชัยศรีประมาณ 11 กม.

เทศกาลและงานประเพณี

งานเทศกาลอาหารและผลไม้นครปฐม จัดขึ้นระหว่าง วันที่ 1-7 กันยายน ของทุกปี ณ บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ เพื่อเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมที่มีชื่อเสียง ของจังหวัด ผลไม้ที่นิยมปลูกในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ส้มโอ มะพร้าว น้ำหอม ฝรั่ง กัลฉ่าย เป็นต้น ส่วนผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ ได้แก่ กุนเชียง หมูแผ่น หมูหยอง ฯลฯ ระหว่างการจัดงานมีการประกวด ไต่ะจีน และผลไม้ต่าง ๆ

งานประเพณีมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ จัดขึ้น ระหว่างวันขึ้น 12 ค่ำ ถึงแรม 5 ค่ำ เดือน 12 ของทุกปี ณ บริเวณ องค์พระปฐมเจดีย์มีการออกร้านจำหน่ายสินค้าต่างๆ กลางคืนมี มหรสพ

งานประเพณีสงกรานต์ จัดขึ้นระหว่างวันที่ 13-17 เมษายน ของทุกปี บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์มีการทำบุญสงฆ์ น้ำพระพุทธรูปพระร่วงโรจนฤทธิ์ ก่อพระเจดีย์ทราย มีมหรสพและการละเล่นพื้นเมือง

งานนมัสการปิดทองหลวงพ่อดำไร่ชิง จัดขึ้นระหว่าง วันขึ้น 13 ค่ำ เดือน 5 ถึงวันแรม 4 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี มีการออกร้าน จำหน่ายสินค้าจากหน่วยงานต่าง ๆ และเกษตรกรมีการประกวดผลไม้ และมีมหรสพในเวลากลางคืน

สำนักงานจังหวัดนครปฐม โทร. (034) 258678

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานภาคกลาง เขต 1

ถ.แสงชูโต ต.บ้านเหนือ อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71000

โทร. (034) 511-200 โทรสาร (034) 511-200

พื้นที่รับผิดชอบ กาญจนบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม

4 ถนนราชดำเนินนอก เขตป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100

โทร. 282-9773-6 โทรสาร 282-9775